ผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก: การจัดกิจกรรมบทบาทสมมติเพื่อส่งเสริมทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Effects of Using Active Learning: Role Play Activities to Enhance English Speaking Skills of 5th Grade Students

ฟัยรูซ โตะเกะ[1*], สุนีตา โฆษิตชัยวัฒน์[2], และ กนกเนตร วรวงษ์[3]

Fairus Tohkeh[1*], Suneeta Kositchaivat[2], and Kanoknate Worawong[3]

[1*, 2] สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ภาควิชาการสอนภาษานานาชาติ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

[3] สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

[1*,2] English Language Teaching Program, Department of International Language Teaching, Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand

[3] English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author E-mail: tohkeh_f@su.ac.th[1*]

Received: June 18, 2026	**Revised:** July 2, 2026	**Accepted:** July 7, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 12 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม ดำเนินการทดลองเป็นเวลา 6 สัปดาห์ เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ แบบทดสอบทักษะการพูดภาษาอังกฤษ เกณฑ์การประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษ และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t-test แบบกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียน คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ ($\bar{X}$ = 31.25, S.D. = 3.24) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 20.67, S.D. = 2.23) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (t = -15.43, p < .001) และ 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.59) โดยนักเรียนมีความสนใจ กล้าแสดงออก และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, กิจกรรมบทบาทสมมติ, ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ, นักเรียนประถมศึกษา

Abstract

This research article aimed to 1) compare the English speaking skills of Grade 5 students before and after receiving active learning instruction through role-playing activities, and (2) investigate students' satisfaction with the instructional approach. This study employed a quasi-experimental research design using a one-group pretest–posttest design. The sample consisted of 12 Grade 5 students from a primary school in Pattani Province during the first semester of the 2025 academic year (B.E. 2568), selected through cluster sampling. The experiment was conducted over a period of six weeks. The research instruments included lesson plans based on active learning through role-playing activities, an English speaking skills test, an English speaking skills assessment rubric, and a student satisfaction questionnaire. Data were analyzed using the mean, standard deviation, and the dependent samples t-test. The results revealed that: 1) the students' English speaking skills after the intervention ($\bar{X}$ = 31.25, S.D. = 3.24) were significantly higher than those before the intervention ($\bar{X}$ = 20.67, S.D. = 2.23) (t = −15.43, p < .001); and 2) the students' overall satisfaction with the active learning instruction through role-playing activities was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.59). The instructional approach enhanced students' interest, confidence in speaking English, and active participation in classroom learning.

Keywords: Active learning, Role-playing activities, English speaking skills, Primary students

บทนำ

ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญในฐานะภาษากลางของการสื่อสารระหว่างประเทศ และเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงองค์ความรู้ โอกาสทางการศึกษา และการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในสังคมโลกยุคปัจจุบัน (Jenkins, 2015; Seidlhofer, 2011) แม้ประเทศไทยจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง แต่นักเรียนจำนวนมากยังประสบปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเฉพาะทักษะการพูด ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่สะท้อนความสามารถในการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง (EF Education First, 2024) เห็นได้จากผลการประเมินระดับชาติและรายงานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่ยังอยู่ในระดับต่ำ สะท้อนให้เห็นว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษยังจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจากการเน้นความรู้ทางภาษาไปสู่การสร้างโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอย่างแท้จริง (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2567) นอกจากนี้ จากข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาในจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2568 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะทักษะการพูดซึ่งมีผลการประเมินต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับทักษะอื่น ๆ อีกทั้งจากการสังเกตของครูผู้สอนและการประชุมกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่กล้าพูดภาษาอังกฤษ ไม่มั่นใจในการออกเสียง

มีข้อจำกัดด้านคำศัพท์ และมักใช้ภาษาไทยหรือภาษามลายูถิ่นในการสื่อสารแทนภาษาอังกฤษ ส่งผลให้สื่อสารภาษาอังกฤษในชั้นเรียนยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร

ในบริบทของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะพหุภาษาและพหุวัฒนธรรม นักเรียนส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทยในการดำเนินชีวิตประจำวัน ขณะที่ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สามที่มีโอกาสใช้น้อย ทำให้มีข้อจำกัดด้านคำศัพท์ การออกเสียง การสร้างประโยค และความมั่นใจในการสื่อสาร (Cenoz, 2013; Jarvis & Pavlenko, 2008) ประกอบกับโอกาสการใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนที่ค่อนข้างจำกัด ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถสื่อสารอย่างคล่องแคล่ว และมักวิตกกังวลเมื่อต้องพูดภาษาอังกฤษต่อหน้าผู้อื่น (Noom-ura, 2013) สภาพปัญหาดังกล่าวสะท้อความจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์เสมือนจริง

ภายใต้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก กิจกรรมบทบาทสมมติเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถตอบสนองต่อปัญหาดังกล่าวได้ เนื่องจากเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ ใช้ภาษาในการสื่อสารและแสดงออกผ่านสถานการณ์จำลองที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง (Prince, 2004; Richards, 2022) กิจกรรมบทบาทสมมติช่วยให้นักเรียนได้ฝึกเลือกใช้คำศัพท์ สร้างประโยค โต้ตอบกับคู่สนทนา และพัฒนาความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษในบรรยากาศที่ผ่อนคลายและสนุกสนาน (Ahmed & Zafar, 2023; Sari & Putri, 2023) แนวทางนี้จึงมีศักยภาพในการเชื่อมโยงความรู้ทางภาษากับการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม แม้งานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและกิจกรรมบทบาทสมมติสามารถส่งเสริมทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนได้ แต่ส่วนใหญ่เป็นการศึกษากับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาหรือระดับอุดมศึกษา และดำเนินการในบริบทที่นักเรียนใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ขณะที่งานวิจัยที่ศึกษาผลของกิจกรรมบทบาทสมมติกับนักเรียนระดับประถมศึกษาในบริบทพหุภาษา โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สาม และใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กในชั้นเรียนจริงยังมีอยู่อย่างจำกัด ช่องว่างดังกล่าวทำให้ยังขาดหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับประสิทธิผลของกิจกรรมบทบาทสมมติที่เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนกลุ่มนี้ ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติที่มีต่อทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน เพื่อให้ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนในพื้นที่พหุภาษา และสามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นแนวทางการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกระบวนการเรียนรู้ นักเรียนต้องมีมีโอกาสคิด วิเคราะห์ ทดลองปฏิบัติ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างความเข้าใจจากประสบการณ์ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่มองว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดีเมื่อนักเรียนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติและสร้างความหมายด้วยตนเอง (Bonwell & Eison, 1991; Prince, 2004) แนวทางนี้จึงช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายมากขึ้น เพราะนักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับสิ่งที่ตนเคยเรียนรู้หรือเคยพบในชีวิตจริง ในบริบทการเรียนภาษาอังกฤษ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาทักษะการพูด เนื่องจากการพูดเป็นทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์จริง นักเรียนจำเป็นต้องฝึกเลือกใช้คำศัพท์ เรียบเรียงประโยค ตอบสนองต่อคู่สนทนา และสื่อสารให้เหมาะสมกับบริบท ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าทักษะการพูดควรพัฒนาทั้งความคล่องแคล่ว ความถูกต้อง การออกเสียง และความสามารถในการโต้ตอบกับผู้อื่น (Bygate, 1987; Goh & Burns, 2012) การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษผ่านการสนทนา การทำงานร่วมกัน การแก้ปัญหา การแสดงบทบาทสมมติ หรือสถานการณ์จำลอง จึงช่วยให้นักเรียนพัฒนาทั้งความคล่องแคล่ว ความมั่นใจ และความสามารถในการสื่อสารได้ดีกว่าการเรียนรู้ที่เน้นการจดจำเพียงอย่างเดียว

บทบาทของครูภายใต้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเปลี่ยนจากผู้บอกความรู้ไปสู่ผู้วางแผนและสนับสนุนการเรียนรู้ ครูควรออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน จัดลำดับกิจกรรมจากง่ายไปยาก และเตรียมคำศัพท์ รูปประโยค หรือตัวอย่างภาษาที่จำเป็น เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างมั่นใจ แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับบทบาทของครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกและผู้ค้ำจุนการเรียนรู้ สนับสนุนนักเรียนพัฒนาความสามารถผ่านการช่วยเหลือที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของตนเอง (Harmer, 2018; Vygotsky, 1978) ขณะเดียวกัน ครูควรสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย เปิดโอกาสให้นักเรียนกล้าแสดงออก และให้ข้อมูลย้อนกลับในลักษณะส่งเสริมการพัฒนา มากกว่าการเน้นความผิดพลาดเพียงอย่างเดียว ส่วนนักเรียนมีบทบาทส่วนร่วมผ่านการลงมือปฏิบัติจริง ต้องฝึกคิด สื่อสาร ทำงานร่วมกับเพื่อน แก้ปัญหา และสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการดังกล่าวช่วยให้ผู้ได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษในเชิงเนื้อหาพร้อมกับฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในบริบทที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง อีกทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนยังช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความหมาย การปรับภาษา และการเรียนรู้จากคู่สนทนา ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาความสามารถทางภาษา (Long, 1996; Swain, 1985) ทำให้นักเรียนมั่นใจ มีแรงจูงใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น กล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นแนวทางที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ เนื่องจากช่วยปรับบทบาทของห้องเรียนจากการรับความรู้แบบทางเดียวไปสู่การเรียนรู้ผ่านการใช้ภาษา การปฏิสัมพันธ์ และการสร้างความหมายร่วมกัน

2. แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play Activities)

กิจกรรมบทบาทสมมติเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้นักเรียนฝึกใช้ภาษาอังกฤษผ่านสถานการณ์จำลอง โดยต้องรับบทบาทเฉพาะและใช้ภาษาเพื่อสื่อสารกับผู้อื่นตามบริบทที่กำหนด กิจกรรมนี้ช่วยเชื่อมโยงการเรียนภาษาในห้องเรียนกับการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ความคิดสร้างสรรค์ และความมั่นใจในการสื่อสารของนักเรียน (Harmer, 2018) รูปแบบของกิจกรรมบทบาทสมมติสามารถแบ่งได้เป็น 5 ลักษณะสำคัญ ดังนี้

1) บทบาทสมมติแบบมีบทกำหนด (Scripted Role Play) เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนจัดเตรียมบทสนทนาหรือเนื้อหาการพูดไว้ล่วงหน้า นักเรียนจึงได้ฝึกอ่าน ออกเสียง และแสดงบทบาทตามแนวทางที่กำหนดไว้ รูปแบบนี้เหมาะกับนักเรียนที่มีพื้นฐานภาษาอังกฤษไม่มากนัก เนื่องจากมีโครงสร้างภาษาช่วยพยุงการพูด ลดความกังวล และเพิ่มความมั่นใจในการสื่อสาร (Ladousse, 1987)

2) บทบาทสมมติแบบกึ่งกำหนดบท (Semi-scripted Role Play) เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนดเพียงสถานการณ์ หัวข้อ หรือบทบาทหลักให้แก่นักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนพัฒนาบทสนทนาด้วยตนเองภายใต้กรอบที่กำหนดไว้ เพื่อช่วยให้นักเรียนฝึกเลือกใช้คำศัพท์และรูปประโยคอย่างยืดหยุ่น รวมทั้งตอบสนองต่อคู่สนทนาได้ใกล้เคียงกับการสื่อสารจริงมากขึ้น (Harmer, 2018; Larsen-Freeman & Anderson, 2011)

3) บทบาทสมมติแบบอิสระ (Free Role Play) เป็นกิจกรรมที่นักเรียนสร้างบทสนทนาและดำเนินสถานการณ์ด้วยตนเองจากหัวข้อที่ได้รับอย่างอิสระ นักเรียนจึงต้องใช้ทักษะทางภาษา การคิดแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้การสื่อสารดำเนินต่อไปได้ กิจกรรมนี้จึงเหมาะกับนักเรียนที่มีทักษะทางภาษาระดับหนึ่ง และช่วยส่งเสริมความคล่องแคล่วในการพูดได้ (Livingstone, 1983; Harmer, 2018)

4) บทบาทสมมติแบบคู่และแบบกลุ่ม (Pair/Group Role Play) เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนฝึกใช้ภาษาร่วมกับเพื่อน ทั้งในลักษณะคู่สนทนาหรือกลุ่มย่อย การทำกิจกรรมแบบคู่ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสฝึกพูดอย่างทั่วถึงและลดความประหม่า ส่วนกิจกรรมแบบกลุ่มช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และการใช้ภาษาเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกับผู้อื่น (Brown, 2007; Liu & Lertlit, 2020)

5) การจำลองสถานการณ์เสมือนจริง (Real-life Simulation) เป็นกิจกรรมที่ออกแบบสถานการณ์ให้สัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่นักเรียนอาจพบในชีวิตประจำวัน เช่น การสั่งอาหาร การซื้อสินค้า หรือการถามทาง เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาในบริบทที่มีความหมายและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง กิจกรรมเช่นนี้ช่วยเพิ่มแรงจูงใจและลดช่องว่างระหว่างการเรียนภาษาในห้องเรียนกับการสื่อสารในชีวิตจริง (Richards, 2006; Larsen-Freeman & Anderson, 2011)

กิจกรรมบทบาทสมมติทั้ง 5 รูปแบบมีจุดเน้นและระดับความซับซ้อนแตกต่างกัน ตั้งแต่การฝึกพูดตามบทที่กำหนดไปจนถึงการใช้ภาษาอย่างอิสระในสถานการณ์เสมือนจริง การเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียนและเป้าหมายของบทเรียนจึงช่วยสนับสนุนการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ความมั่นใจ ความคล่องแคล่ว และความสามารถในการสื่อสารในบริบทจริงอย่างมีประสิทธิภาพ

3. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการพูดภาษาอังกฤษ

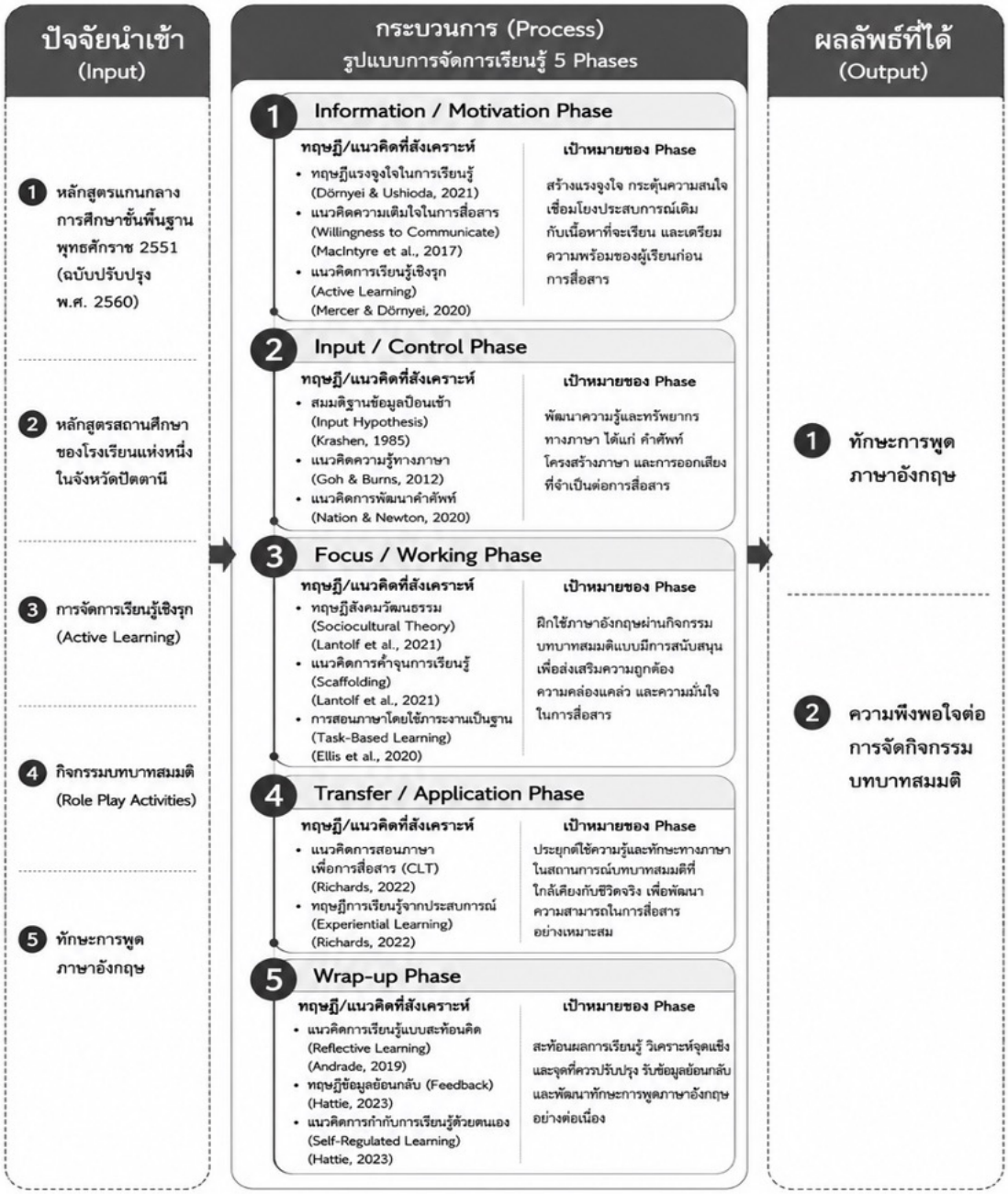
ทักษะการพูดภาษาอังกฤษเป็นความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความต้องการ และข้อมูลให้คู่สนทนาเข้าใจได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของการสื่อสาร นักเรียนจึงต้องอาศัยความรู้ทางภาษาและการเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ผู้ฟัง และบริบทของการสื่อสาร (Brown, 2007; Widdowson, 1978) เพราะการพูดที่มีประสิทธิภาพมักวัดจากความถูกต้องของประโยค ความคล่องแคล่ว การออกเสียง การเลือกใช้คำศัพท์ ความเหมาะสมของถ้อยคำ และความสามารถในการตอบสนองต่อคู่สนทนาในสถานการณ์จริง (Bygate, 1987; Canale & Swain, 1980) ดังนั้น ทักษะการพูดจึงเป็นความสามารถเชิงบูรณาการที่สะท้อนทั้งความรู้ทางภาษาและสมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อสร้างความหมายร่วมกับผู้อื่น

สำหรับนักเรียนวิชาภาษาอังกฤษ การพัฒนาทักษะการพูดมักเกี่ยวข้องกับปัจจัย เช่น ความรู้พื้นฐานทางภาษา ความมั่นใจ ความวิตกกังวลในการสื่อสาร และโอกาสในการฝึกใช้ภาษาอย่างต่อเนื่อง (Goh & Burns, 2012; Horwitz et al., 1986) นักเรียนอาจรู้คำศัพท์หรือโครงสร้างภาษาระดับหนึ่ง แต่ไม่สามารถสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว เพราะขาดโอกาสใช้ภาษาในสถานการณ์จริง หรือกังวลว่าจะพูดผิดพลาด ดังนั้น การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการพูดจึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาในบริบทที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง ผ่านกิจกรรมที่เน้นการโต้ตอบ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการฝึกสื่อสารในบรรยากาศที่เป็นมิตรและลดแรงกดดัน (Long, 1996; Nation & Newton, 2009) แนวทางนี้จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความคล่องแคล่ว ความมั่นใจ และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอย่างถูกต้องมากขึ้น

ในบริบทของนักเรียนชั้นประถมศึกษา การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษควรคำนึงถึงพัฒนาการทางภาษาและความพร้อมทางอารมณ์ของนักเรียนควบคู่กัน เนื่องจากนักเรียนวัยนี้มักต้องการกิจกรรมที่สนุก เข้าใจง่าย และเปิดโอกาสให้ได้ฝึกพูดซ้ำในสถานการณ์ที่ไม่กดดัน การจัดกิจกรรมที่มีโครงสร้าง เช่น การใช้บทสนทนาตัวอย่าง การฝึกเป็นคู่หรือกลุ่ม และการแสดงบทบาทสมมติ จึงช่วยให้นักเรียนค่อย ๆ ใช้ภาษาได้อย่างมั่นใจมากขึ้น นอกจากนี้ การให้กำลังใจและข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกจากครูยังมีช่วยลดความกังวล และกระตุ้นให้นักเรียนกล้าใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมากขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One-group pretest–posttest design) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด (Rakha, 2025) มีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 *กรอบแนวคิดในการวิจัย*

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One-group Pretest–Posttest Design) เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยกิจกรรมบทบาทสมมติที่มีต่อทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ (อ15101) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 12 คน ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติจำนวน 6 แผน รวมเวลา 12 คาบเรียน พัฒนาขึ้นตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เน้นการฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษผ่านสถานการณ์จำลองที่สอดคล้องกับบริบทของนักเรียน ทั้งนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. แบบทดสอบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน พร้อมเกณฑ์การประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษ (Speaking Assessment Rubric) ซึ่งใช้ประเมินด้านการออกเสียง ความถูกต้องของภาษา ความคล่องแคล่ว การใช้คำศัพท์ และความสามารถในการสื่อสาร แบบทดสอบและเกณฑ์การประเมินได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ครอบคลุมด้านกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน และประโยชน์ที่ได้รับ แบบประเมินได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.932

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน คือ 1) ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) เพื่อวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนการทดลอง 2) จัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ จำนวน 6 แผน ใช้เวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 45 นาที รวมทั้งสิ้น 12 คาบเรียน 3) ทดสอบหลังเรียน (Posttest) เพื่อวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน 4) ให้นักเรียนตอบแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ และ 5) รวบรวมข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดย 1) คะแนนทักษะการพูดภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน รวมทั้งระดับความพึงพอใจของนักเรียน โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2) เปรียบเทียบคะแนนทักษะการพูดภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สถิติทดสอบที

แบบกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน (Dependent Samples t-test) และ3) วิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างชัดเจน โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 20.67 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 31.25 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน และผลการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กันแสดงให้เห็นว่าความแตกต่างของคะแนนดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดกิจกรรมบทบาทสมมติคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนพัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการพูดภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียน

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	D	*t*	*df*	Sig.
ก่อนเรียน	40	20.67	2.23	10.58	-15.43*	11	.000
หลังเรียน	40	31.25	3.24				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์สะท้อนให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกพูดภาษาอังกฤษผ่านสถานการณ์สมมติที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง ช่วยให้นักเรียนใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างมั่นใจขึ้น และแสดงความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพภายหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.63) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และด้านเนื้อหา สื่อ และการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}$ = 4.55) ขณะที่ด้านกิจกรรมบทบาทสมมติมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.57) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ จำแนกตามรายด้าน

ด้านการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	4.55	0.59	มากที่สุด
กิจกรรมบทบาทสมมติ	4.50	0.57	มากที่สุด
การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ	4.57	0.63	มากที่สุด
เนื้อหา สื่อ และการจัดการเรียนรู้	4.55	0.56	มากที่สุด
รวม	**4.54**	**0.59**	**มากที่สุด**

ผลการวิเคราะห์สะท้อนว่า นักเรียนมีทัศนคติเชิงบวกต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ เห็นว่ากิจกรรมดังกล่าวช่วยส่งเสริมความกล้าแสดงออก เพิ่มความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ ทำให้การเรียนภาษาอังกฤษมีความน่าสนใจมากขึ้น และช่วยพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร ทั้งการใช้คำศัพท์ การสร้างประโยค และการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและจัดกลุ่มประเด็นสำคัญพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนสามารถสรุปได้ 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) นักเรียนชื่นชอบความสนุกสนานของกิจกรรม การได้แสดงบทบาทสมมติ และการทำงานร่วมกับเพื่อน 2) นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สะท้อนถึงความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมในระดับสูง และ 3) นักเรียนเห็นว่ากิจกรรมช่วยให้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ กล้าแสดงออก พูดภาษาอังกฤษได้คล่องขึ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น

อภิปรายผล

1. ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สะท้อนว่า การจัดกิจกรรมบทบาทสมมติสามารถส่งเสริมให้นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ อาจเป็นเพราะกิจกรรมบทบาทสมมติเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาอังกฤษซ้ำ ๆ ผ่านสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง ทำให้นักเรียนคุ้นเคยกับการเลือกใช้คำศัพท์ โครงสร้างประโยค และการสื่อสารที่เหมาะสมกับบริบท การฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอยังช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการพูดอย่างคล่องแคล่ว และสามารถนำความรู้ทางภาษาไปประยุกต์ใช้ได้จริง นอกจากนี้ การเรียนรู้ผ่านการฝึกเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มยังช่วยส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีโอกาสให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือกัน และเรียนรู้จากการสังเกตการใช้ภาษาของเพื่อน (peer interaction) ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญของการเรียนรู้ภาษา อีกทั้งบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นมิตรและเปิดโอกาสให้นักเรียนทดลองใช้ภาษาโดยไม่กังวลต่อความผิดพลาด ช่วยลดความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษ (speaking anxiety) และสร้างความมั่นใจในการสื่อสาร ส่งผลให้นักเรียนกล้าใช้ภาษาอังกฤษ

มากขึ้น ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของมานิตา สิทธิไพร และยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2564) พบว่า กิจกรรมบทบาทสมมติช่วยให้นักเรียนได้ใช้ภาษาในสถานการณ์ที่มีความหมาย ส่งเสริมความกล้าแสดงออก และพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ อีกทั้งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ การมีปฏิสัมพันธ์ และการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารจริง

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ได้ลงมือปฏิบัติจริง และสื่อสารภาษาอังกฤษผ่านสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวัน นักเรียนรับรู้ว่าการเรียนภาษาอังกฤษมีความหมายและสามารถนำไปใช้ได้จริง นอกจากนี้ การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมบทบาทสมมติยังช่วยสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร ลดความกดดันในการเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ซึ่งช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจ ความมั่นใจ และความสนุกในการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษและเกิดความพึงพอใจในระดับสูง ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของนุชนาถ เพิ่มมณี และปริญญาภัสร์ สีทอง (2565) ที่พบว่า กิจกรรมบทบาทสมมติช่วยให้นักเรียนพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษในระดับสูง เพราะได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้ฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์จริง และมีโอกาสสื่อสารร่วมกับเพื่อนอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติสามารถตอบสนองธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาได้ ความพึงพอใจในระดับมากที่สุดสะท้อนว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติสอดคล้องกับธรรมชาติของนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 เพราะนักเรียนมีโอกาสเรียนรู้จากการปฏิบัติ ได้เลือกใช้ภาษา สร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และสื่อสารในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงชีวิตจริง บรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นมิตรและลดความกังวลต่อความผิดพลาดยังช่วยเสริมความมั่นใจ แรงจูงใจ และทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ กิจกรรมนี้จึงส่งเสริมทักษะการพูดภาษาอังกฤษ และสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

แม้ว่าผลการวิจัยจะแสดงว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติสามารถพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนได้ แต่การวิจัยครั้งนี้ยังมีข้อจำกัด ได้แก่ 1) กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนค่อนข้างน้อยและเป็นนักเรียนจากโรงเรียนเพียงแห่งเดียว จึงอาจมีข้อจำกัดในการอ้างอิงผลไปยังประชากรในบริบทอื่น 2) การวิจัยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลัง (One-Group Pretest–Posttest Design) ซึ่งไม่มีกลุ่มควบคุม ทำให้ไม่สามารถเปรียบเทียบผลกับวิธีการจัดการเรียนรู้อื่นได้โดยตรง และ 3) ระยะเวลาการทดลองมีเพียง 6 สัปดาห์ จึงยังไม่สามารถสะท้อนผลของการพัฒนาทักษะการพูดในระยะยาวได้ ดังนั้น การวิจัยในอนาคตควรเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาในหลายโรงเรียน และใช้รูปแบบการทดลองที่มีกลุ่มควบคุมเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

จากการสังเคราะห์ผลการวิจัย ผู้วิจัยเสนอ “รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา” หรือ Role-Play Active Learning Model: RPAL Model เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการบูรณาการผลการทดลองร่วมกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ขั้น ดังนี้

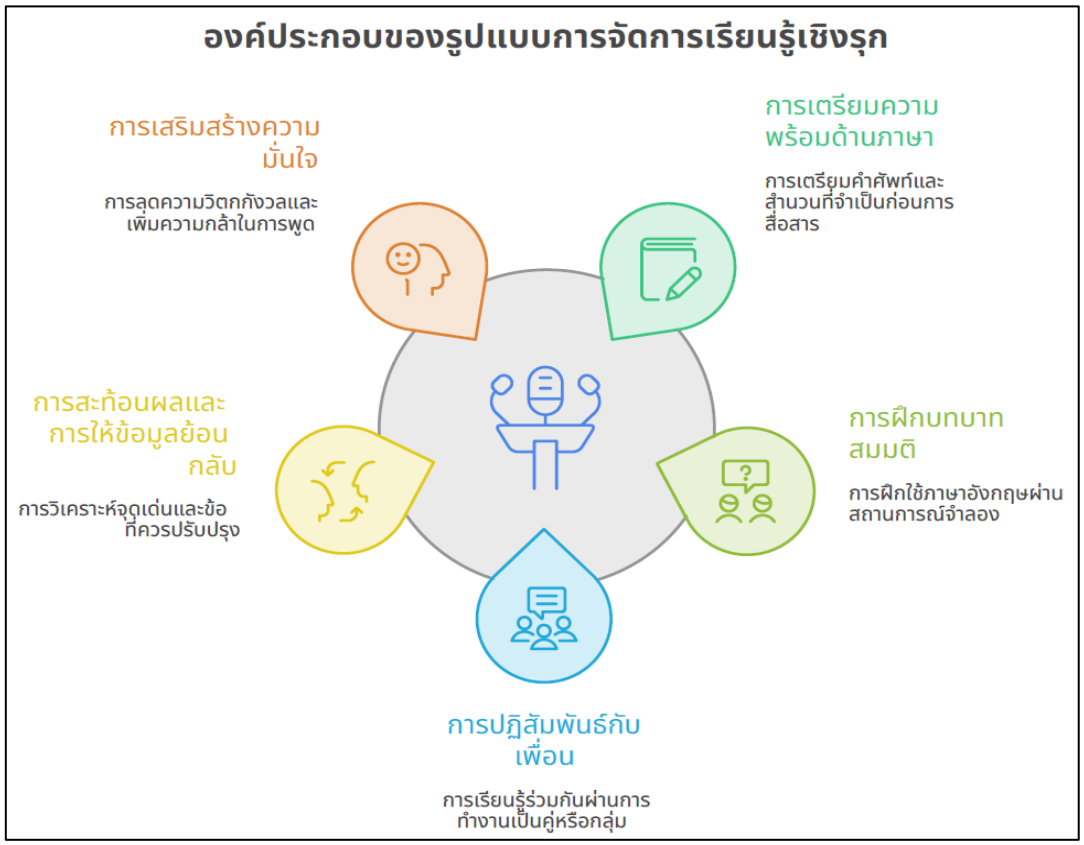
1. **Language Preparation (การเตรียมความพร้อมด้านภาษา)** โดยครูจะต้องเตรียมคำศัพท์สำนวนและรูปแบบประโยคที่จำเป็นก่อนการสื่อสาร ให้นักเรียนมีพื้นฐานในการใช้ภาษา และลดความกังวลในการพูด

2. **Role-Play Practice (การฝึกบทบาทสมมติ)** ให้นักเรียนฝึกใช้ภาษาอังกฤษผ่านสถานการณ์จำลองที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง เกิดการฝึกใช้ภาษาซ้ำ ๆ และสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางภาษาไปสู่การสื่อสารได้อย่างเป็นธรรมชาติ

3. **Peer Interaction (การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน)** ให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันผ่านการทำงานเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม สร้างโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือกัน และเรียนรู้จากการสังเกตการใช้ภาษาของเพื่อน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะการสื่อสารและความกล้าแสดงออกมากขึ้น

4. **Reflection and Feedback (การสะท้อนผลและการให้ข้อมูลย้อนกลับ)** นักเรียนและครูร่วมกันสะท้อนผลการปฏิบัติ วิเคราะห์จุดเด่นและข้อที่ควรปรับปรุง ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น

5. **Confidence Building (การเสริมสร้างความมั่นใจ)** ฝึกการสื่อสารในบรรยากาศที่ปลอดภัยและเป็นมิตร จะช่วยให้นักเรียนคลายความกังวลในการพูดภาษาอังกฤษ มีความมั่นใจและกล้าใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารมากขึ้น

ภาพที่ 2 *รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ หรือ Role-Play Active Learning Model: RPAL Model (RPAL Model)*

รูปแบบ Role-Play Active Learning Model (RPAL Model) สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะในบริบทที่นักเรียนมีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนอย่างจำกัด

สรุป

การวิจัยเรื่องผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติเพื่อส่งเสริมทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะการพูดภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียน และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ พบว่า คะแนนทักษะการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียน ($\bar{X}$ = 31.25, S.D. = 3.24) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 20.67, S.D. = 2.23) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = -15.43, p < .001) แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติสามารถพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนได้ 2) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.59)

โดยด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.63) รองลงมาคือด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และด้านเนื้อหา สื่อ และการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.55) ขณะที่ด้านกิจกรรมบทบาทสมมติมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.57) สะท้อนว่านักเรียนมีทัศนคติ เชิงบวกต่อการจัดการเรียนรู้ และเห็นว่ากิจกรรมบทบาทสมมติช่วยส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษ ความกล้าแสดงออก และความมั่นใจในการสื่อสาร โดยสรุป การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ เป็นแนวทางพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ควบคู่กับการสร้างความพึงพอใจและการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของนักเรียน จึงสามารถประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1. ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมบทบาทสมมติที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอย่างเป็นธรรมชาติ

2. ควรเตรียมความพร้อมด้านคำศัพท์ สำนวน และโครงสร้างประโยค พร้อมจัดลำดับกิจกรรมจากง่ายไปยาก เพื่อให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและลดความวิตกกังวลในการสื่อสาร

3. ควรจัดเวลาให้นักเรียนได้เตรียมตัวและฝึกซ้อมก่อนการแสดงบทบาทสมมติ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ฝึกพูดอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษ

4. ควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการกล้าแสดงออก เปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษโดยไม่กังวลต่อความผิดพลาด และให้ข้อมูลย้อนกลับในเชิงสร้างสรรค์

5. ควรปรับรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน จำนวนนักเรียน และระดับความสามารถทางภาษา ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมและได้รับโอกาสในการฝึกพูดอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมบทบาทสมมติในโรงเรียนที่มีบริบทแตกต่างกันและกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น เพื่อเปรียบเทียบผลและขยายขอบเขตการประยุกต์ใช้

2. ควรศึกษาผลระยะยาวของกิจกรรมบทบาทสมมติต่อทักษะการพูดภาษาอังกฤษ รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์กับความมั่นใจในการสื่อสาร แรงจูงใจในการเรียน และทักษะภาษาอังกฤษด้านอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

นุชนาถ เพิ่มมณี, และปริญญาภัสร์ สีทอง. (2565). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์, 7*(2), 80–93.

มานิตา สิทธิไพร, และยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2564). การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ เรื่อง We are Friends โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 6*(3), 81–92.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2567). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2566*.

Ahmed, S., & Zafar, S. (2023). Role play and its impact on developing speaking skills in EFL classrooms. *International Journal of Language Education, 7*(1), 45–60.

Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active learning: Creating excitement in the classroom*. ASHE-ERIC Higher Education Report No. 1. George Washington University, School of Education and Human Development.

Brown, H. D. (2007). *Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy* (3rd ed.). Pearson Education.

Bygate, M. (1987). *Speaking*. Oxford University Press.

Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics, 1*(1), 1–47.

Cenoz, J. (2013). Defining multilingualism. *Annual Review of Applied Linguistics, 33*, 3–18.

EF Education First. (2024). *EF English proficiency index*.

Goh, C. C. M., & Burns, A. (2012). *Teaching speaking: A holistic approach*. Cambridge University Press.

Harmer, J. (2018). *How to teach English* (2nd ed.). Pearson Education.

Horwitz, E. K., Horwitz, M. B., & Cope, J. (1986). Foreign language classroom anxiety. *The Modern Language Journal, 70*(2), 125–132.

Jarvis, S., & Pavlenko, A. (2008). *Crosslinguistic influence in language and cognition*. Routledge.

Jenkins, J. (2015). *Global Englishes: A resource book for students* (3rd ed.). Routledge.

Ladousse, G. P. (1987). *Role play*. Oxford University Press.

Larsen-Freeman, D., & Anderson, M. (2011). *Techniques and principles in language teaching* (3rd ed.). Oxford University Press.

Liu, J., & Lertlit, S. (2020). The use of role plays to enhance English speaking skills of grade 7 Chinese students. In *Proceedings of the 5th RSU International Research Conference on Science and Technology, Social Science, and Humanities 2020* (pp. 1151–1157). Rangsit University.

Livingstone, C. (1983). *Role play in language learning*. Longman.

Long, M. H. (1996). The role of the linguistic environment in second language acquisition. In W. C. Ritchie & T. K. Bhatia (Eds.), *Handbook of second language acquisition* (pp. 413–468). Academic Press.

Nation, I. S. P., & Newton, J. (2009). *Teaching ESL/EFL listening and speaking*. Routledge.

Noom-ura, S. (2013). English-teaching problems in Thailand and Thai teachers' professional development needs. *English Language Teaching, 6*(11), 139–147.

Prince, M. (2004). Does active learning work? A review of the research. *Journal of Engineering Education, 93*(3), 223–231.

Rakha, A. H. (2025). Promoting online teaching through active learning strategies: Applications and innovations. *Frontiers in Education, 10*, Article 1546208.

Richards, J. C. (2006). *Communicative language teaching today*. Cambridge University Press.

Richards, J. C. (2022). *Teaching and learning in second language teacher education*. Cambridge University Press.

Sari, N., & Putri, M. (2023). Reducing speaking anxiety through role play activities in EFL classroom. *Journal of Language Teaching and Research, 14*(2), 312–320.

Seidlhofer, B. (2011). *Understanding English as a lingua franca*. Oxford University Press.

Swain, M. (1985). Communicative competence: Some roles of comprehensible input and comprehensible output in its development. In S. M. Gass & C. G. Madden (Eds.), *Input in second language acquisition* (pp. 235–253). Newbury House.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

Widdowson, H. G. (1978). *Teaching language as communication*. Oxford University Press.